

***Juraj VII. Turzo vo filatelistických súvislostiach. ***

Bytčianski Turzovci pochádzali zo Spiša, prináležali k najvýznamnejším magnátskym rodinám v strednej Európe. Dňa 24. 12. 2016 uplynulo 400 rokov od úmrtia Juraja VII. Turzu.

Juraj VII. Turzo sa narodil 2. septembra 1567 na Lietavskom hrade. Túto udalosť môžeme dokumentovať známku Lietavského hradu vydanou v emisii Slovenské hrady v roku 1941 a poštovým lístkom z emisie Hrady a zámky na Slovensku I. z 18.7.2001. V rokoch 1606 - 1616 bol grófom, 1585 - 1616 bol hlavným županom Oravy. Jeho funkciu môžeme dokumentovať čs. známku vydanou v roku 1926. V rokoch 1609 - 1616 bol palatínom Uhorska so sídlom v Bratislave. Dokumentovať známku Bratislava 50 č. 25 z 31.12.1993 Do funkcie palatína Uhorska nastúpil po smrti evanjelika Štefana Ilešházyho./ 1541 - 1609 /, ktorý bol aj županom Trenčína a od roku 1593 sídlil na hrade Trenčín. Dokumentovať známku hrad Trenčín 8 Sk č.77 z 12.9.1995./ Bol prvým mužom po panovníkovi s rozsiahlymi politickými, vojenskými, finančnými právomocami a súdnou mocou. V tejto oblasti mal vyriešiť kauzu Alžbety Báthoryovej, ktorá sa pred súd nikdy nedostala. Po dohode s jej rodinnými príslušníkmi ju síce 29.12.1610 zadržal a v zápätí po ústnom výroku aj doživotne uväznil na Čachtickom hrade. Čachtický hrad na poštovom lístku z emisie Hrady a zámky na Slovensku I z 18.7.2001. V roku 1592 sa po druhý krát oženil s barónkou Alžbetou Czoborovou v Šaštíne. Miesto sobáša zvolili asi preto, lebo Šaštínske hradné panstvo patrilo od 15. storočia Czoborovcom. Miesto sobáša môžeme dokumentovať Bazilikou Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne č. 52, 0,40 Euro zo 14.9.2012 a známku Pieta z roku 1564 - Sedembolestná Panna Mária - patrónka Slovenska v Bazilike Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne č. 161 zo 14.9.1998. Juraj Turzo založil v roku 1598 Turzovku ako obec Juraja Turzu - Turzova a pri druhom ohraničovaní turzovských majetkov ako dedina novopostavená / volla noviter erecta Thurzo - falva /. Tu usadil z Dlhého Poľa dedičného richtára - šoltýsa Adama Bonca a štyridsiatic kopaničiárov s právom kľčovať novú ornú pôdu a lúky. Dokumentovať poštovým lístkom vydaným 10.6.1998 k 400 výročiu Turzovky a Svetovému stretnutiu turzovčanov podľa návrhu akad.mal. Ondreja Zimku rodáka z Turzovky / 1937 /. Juraj Turzo bol bojovníkom proti Turkom. Zúčastnil sa protitureckých bojov v roku 1590 pod Ostrihomom / Estergom /, v roku 1593 v Stolíčnom Belehrade / Székesfehérvári / bojov v roku 1594 za oslobodenie hradov Divin, Šomoška, Hájnačka, Modrý Kameň a Filákov. Pri bojoch pod Budínom a pri Vacove. Bol hlavným veliteľom preddunajských vojsk a hlavný kapitán novozámockej pevnosti. Vynikal aj na poli diplomacie. Hovoril latinsky, grécky, nemecky, maďarsky, slovensky a dorozumel sa aj chorvátsky. Podporoval Slovákov a protestantizmus. Jeho agenda sa viedla sčasti v slovenčine a zastával sa Slovákov v úradných sporoch. Ako palatín odčlenil v roku 1610 luteránsku / evanjelickú a.v. / cirkev od katolíckej. Dôsledne uplatňoval právo " Cius regio, eius religio" / koho panstvo toho náboženstvo /. Bol organizátorom prvej synody evanjelickej cirkvi na Slovensku v Žiline od 28. do 30.3.1610. Dokumentovať známku Žiliny 9 Sk č. 116 z 15.4.1997 a 400. výročie konania Žilinskej synody č. 472 z 30.3.2010. Vlastnil tri panstvá, Byčianske / tu patrila aj Turzovka /, Lietavské, Oravské a od roku 1607 aj Tokajské panstvo s hradom. Svoje sídlo mal na Bytčianskom zámku. Portrét Juraja Turzu na privatej tlači pri XII. Dňoch filatelie Slovenska v Bytči 12. -13.8.1995 a príležitostná pečiatka XIX. Dní filatelie Slovenska 22.6.2002 s portrétom Juraja Turzu a text Palatín Juraj Turzo 1567 - 1616. Keď hrozilo v Bytči nebezpečenstvo presunul vzácny majetok a knižnicu na Lietavský hrad. Pre svojich 7 dcér dal postaviť Sobášny palác dokumentovaný známku Slovenska z 19.9.2014. Zomrel 24.12.1616 v Bytči / iný údaj uvádza 26.12./.

Dokumentované príležitostnou pečaťou Turzovka 15.12.2016 s textom Juraj Turzo / 1567 - 1616 / a jeho životné osudy. Pochovaný je na Oravskom hrade čo môžeme dokumentovať čs. leteckou známku nom. hodnoty 1,40 Kčs vydanú k 50. výročiu ČSA v roku 1973, poštovým lístkom Hrady a zámky na Slovensku I. z 18.7.2001 a poštovou známku Oravský hrad vydanú čís. 403 z 24.8.2007. Turzovka sa stala jedno z málo miest na Kysuciach ktorá svoju históriu prezentuje aj príležitostnými pečiatkami. Prvá bola práve pri príležitosti 400 rokov Turzovky 10.6.1998 s poštovým lístkom. Nasledovala pečať Výstava Zúbkovaný svet 25.6.2010 pri príležitosti IV. svetového stretnutia turzovčanov s privátnym poštovým lístkom. Nasledovala príležitostná pečať 12.8.2016 Otvorenie a prvá výstava múzea "Dedičstvo otcov" Mestské múzeum Karola Točíka v Turzovke a 10.11.2016 František Tagáni mecén slovenského národného života - historický seminár s prítlačou na poštovom lístku 260 CDV 192 / 16. Iniciátorom propagácie svojho mesta prostredníctvom príležitostných pečiatok je Spolok priateľov Turzovky.

- Ký -

Prameň:

Turzovka 1598 - 1998 - Zostavil Ivan Gajdičiar, PhDr. Milan Gacík, Mgr. Ladislav Paštrnák, Vydala Nadácia 400 rokov Turzovky s príspevom Štátneho fondu kultúry Pro Slovakia. Tlač NADAS -AFGH, s.r.o., Vrútky 1998